De boodschap van het groene dak

De markt voor groene daken zit in de lift. Wie leveren daarvoor producten en diensten en helpen daarmee de vergroening van Nederland verder? Een paar voorbeelden.

Tekst: Monique Ooms | Fotografie: René Faas

Groene daken zijn booming, die conclusie kunnen we trekken na het lezen van het artikel over dit onderwerp in editie 28 van Greenity. In deze editie zoomen we in op de verschillende partijen die actief zijn op deze markt. Zoals Greenmakers, dat zichzelf profileert als 'voorloper in het gebruik van duurzaam geteelde planten en materialen bij het ontwikkelen van extensieve en intensieve groendaksystemen voor de professionele markt'. "Wij werken met een mix van Sedum, kruiden en grassen en kunnen daarin de kleur afstemmen op de wens van de afnemer. Deze mix trekt, meer dan alleen Sedum, vlinders en bijen aan en dat is belangrijk voor de biodiversiteit. Door deze mix toe te passen creëren we 'stepping stones' voor insecten. Vooral in de stedelijke omgeving is dat van belang", vertelt Mark Blaakman van Greenmakers.
"Wij merken dat het imago van groene daken in positieve zin verandert. Mensen zien niet alleen het nut ervan in, ze vinden het ook mooi. Daarbij is er steeds meer wetenschappelijk bewijs voor de betekenis van groen voor gezondheid, welzijn en klimaat. Het bewustzijn groeit."
Greenmakers speelt in op de informatiebehoefte van afnemers. "Wij adviseren en begeleiden trajecten, wijzen op subsidieregelingen, als een soort wegwijzer en ontzorger. Daar is veel behoefte aan in deze markt en daarin willen wij ons onderscheiden." Nu blijven veel subsidies ongebruikt omdat ze onbekend zijn. "Dat is frustrerend, daarover zouden gemeentes meer moeten communiceren."

NATUURLIJKE PLASTICS

Blaakman voorziet dat we toegaan naar een volledig circulair daksysteem waarbij alle toepassingen zijn of worden hergebruikt. "Het kunststof net van de matten zal vervangen worden door een biologische variant, we moeten immers af van de plastic soep. Er wordt al onderzoek gedaan naar de toepassing van rietsuiker en aardappelzetmeel als 'natural plastics'."
Mattijs van Dalen van Green Revolution ontwikkelt lesmateriaal voor het groenonderwijs en adviseert gemeentes, particulieren en hoveniersbedrijven over groene daken. Ook hij ervaart dat subsidiepotten voor groene daken niet altijd worden aangesproken. "Mensen weten vaak niet dat het er is." Met dat gegeven ging hij aan de slag voor de gemeente Breda. "Dat heeft tot mooie projecten geleid. Denk aan het vergroenen van een bushokje en de vergroening van verschillende woningen in Breda."
Van Dalen brengt de groenedakenboodschap ook over in het onderwijs. "Groene daken maken nog geen standaard deel uit van de basisopleiding tot hovenier, maar er is wel belangstelling voor."
Van Dalen laat leerlingen kennismaken met het verleden, heden en de toekomst van daktuinen. "Scholen pakken dit goed op. Vorig jaar werd ik als ervaringsdeskundige gevraagd bij een ontwerpopgave voor studenten rond daktuinen van het Helicon College en het Koning Willem II College in Den Bosch. Dat is mooi, maar er valt nog veel te winnen." Want het kan met die bewustwording en kennisontwikkeling nog wel wat sneller gaan. "We moeten meer inzetten op communicatie en wet- en regelgeving. Duurzaamheid is nog te vrijblijvend. Groene daken moeten 'top of mind' worden."

BOLLEN OP DAK

Niet alleen voor vaste planten, ook voor bloembollen bieden groene daken kansen.

‘De markt begint bloembollen voor dakbeplanting te ontdekken’

Dat staat nog in de kinderschoenen, weet Robbert Uittenbogaard van JUB Holland uit Noordwijkerhout. “Niet alle bloembollen zijn geschikt voor dakbeplanting. Je hebt een substraatlaag nodig van minimaal tien centimeter om de bodem geschikt te maken voor bloembollen. Vervolgens moet je een zorgvuldige keuze maken in het sortiment. De bollen mogen niet al te groot zijn en ze moeten meerjarig terugkomen. Dan kom je uit bij botanische gewassen zoals tulpen, narcissen, irissen, krokussen en Alliums.”
Ook de plek op het dak moet zorgvuldig worden gekozen. “Plaats je ze op de noord- of de zuidkant? Dat maakt uit vanwege de zon.” Eenmaal in bloei, geven de bloembollen het dak een extra impuls vanwege hun vormen en kleuren. De orderportefeuille voor dakbeplanting is op dit moment echter nog bescheiden, erkent Uittenbogaard. “De markt begint het te ontdekken. Tot nu toe plaatsen vooral de grootgroenbedrijven bestellingen voor bloembollen op kantoorgebouwen, parkeergarages en dergelijke. Op particuliere daken wordt het nog niet of nauwelijks toegepast. Als de juiste omstandigheden worden gecreëerd, zie ik zeker kansen voor groei, ook buiten Nederland.”

Veel bedrijven die zich bezighouden met dakbeplanting, richten zich op nieuwbouw. “Wij focussen op bestaande bouw, want 90 procent van de stedelijke omgeving bestaat al”, vertelt Friso Klapwijk, directeur van Dakdokters. “Onze ambities is om de platte, zwarte daken in de stad gezond en multifunctioneel te maken.” Dakdokters biedt afnemers het complete pakket: van het ontwerp tot aan het onderhoud van het dak, een ‘one stop shop’ dus. Naast groene daken gaat het daarbij ook om het Polderdak, een systeem uit de koker van de Dakdokters dat bestaat uit kratten waarin regenwater wordt opgeslagen en gefaseerd naar het rioolsysteem wordt afgevoerd. “Dit systeem biedt een grotere capaciteit voor waterberging en de mogelijkheid om de vochtbehoefte te reguleren voor het groendak, de daktuin of het dakpark.”

COFINANCIERING

De Dakdokters hebben inmiddels dertienhonderd projecten gerealiseerd. “De fase van het zendingswerk ligt achter ons, ook particulieren zien de meerwaarde en het maatschappelijk belang van groene daken.” Juist vanwege dat maatschappelijk belang zouden er voor groene daken geen losse subsidiepotjes moeten zijn, vindt Klapwijk. “Gemeenteraden komen en gaan, dus subsidiepotjes kunnen verdwijnen. Er zou een structurele cofinanciering moeten komen. Het gaat hier immers om een publieke oplossing, die kun je niet volledig privaat laten bekostigen. Daarvoor hebben we vanuit de Green Deal, waarbij wij aangesloten zijn, een lobby gestart.”

Klapwijk ziet veel kansen voor groene daken en daksystemen. “Gemeenten nemen de groene en waterbergingopgave vaak al mee in hun ontwikkelplannen. Verder hebben rijk, provincie en gemeentes samen 600 miljoen euro beschikbaar gesteld om groen- en waterbeheer te stimuleren. Daar profiteren groene daken van mee.” Drempels zijn er ook te nemen. “Het bouwbesluit moet op een aantal punten worden aangepast om de ontwikkeling van groene daken makkelijker te maken. Dat geldt ook voor lokale welstandsnota’s, die niet meer aansluiten bij de realiteit en de behoefte van nu. Ook daar richten we ons op vanuit de Green Deal.” Steden worden sowieso groener. “Die overtuiging leeft steeds meer.”